כגז' בכסלו התשע"ט **פרשת "וישב"** <u>כניסת השבת</u>– 16:16 <u>צאת השבת: 17:14 **חצות היום 11:29** גיליון מס' 733</u>

פרשת וישב נקראת בסמיכות לחג החנוכה, ולא סתם כמובן, אלא נראה שניתן ללמוד ממנה על ענייני החנוכה. הפרשה מלמדת כיצד האופי החשמונאי שהתגלה במכבים טבוע כבר בראשוני האומה, בדמותו של יוסף הצדיק.

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו.." חז"ל למדו שהמילה 'מגורי' מורה גם על ישיבה וגם על פחד - 'לא תגורו' = לא תפחדו. אם נצרף את שני הפרושים נקבל שיעקב מרגיש בארצו כמו גר ולא כמו שליט וריבון, ולכן הוא מתגורר בפחד.

. מפני מה התיירא יעקב? מפני הבעיה הדמוגראפית. אומר המדרש, המובא ברש"י:

הפשתני הזה נכנסו גמליו טעונים פשתן, הפחמי תמה אנה יכנס כל הפשתן הזה? היה פיקח אחד משיב לו: ניצוץ אחד יוצא ממפוח שלך ששורף את כולו. כך יעקב ראה כל האלופים הכתובים למעלה תמה ואמר: מי יכול לכבוש את כולן? מה כתיב למטה: 'אלה תולדות יעקב יוסף' וכתיב **'והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש**' - ניצוץ יוצא מיוסף שמכלה ושורף את כולם.

מאז ומעולם היה על עם ישראל להלחם את מלחמת המעטים כנגד המרובים. עצם בחירת הקב"ה בישראל לא הייתה מפאת גודלנו הכמותי - "לא מרובכם..חשק ה' בכם (אלא) ויבחר בכם כי אתם המעט מכל העמים". על עם ישראל להכיר בתכונתו הייחודית, וללמוד לנצל את היתרון של המעט האיכותי על פני הריבוי הכמותי.

זהו יתרונו של יוסף הצדיק. יעקב אבינו מבקש לישב בשלווה, והנה קופץ עליו רוגזו של יוסף. ח"ו שנחשוב ששלוותו של יעקב אבינו שלווה גשמית היא, אלא שביקש להתיישב בארץ המובטחת לו, להתמסד ולהתחיל לקיים את ייעודו. "בית יעקב אש" - ביקש יעקב להדליק את אש התמיד אשר תוקד על המזבח ולא תיכבה. אולם, המשך הפסוק מלמד כי בית יוסף הוא הלהבה, המבעירה את האש. יוסף הוא החולם והוא הלוחם, הוא עמוד האש הניצב לפני המחנה, והולך למרחקים לשבור בר לאחיו. בתחילת הדרך האחים שונאים את יוסף ולא יכולים לדברו לשלום. מבחינתם הוא אוייב השלום, אוייב השלווה, הוא איש החלומות המחפש לשנות את המציאות ולרוממה. אולם "אביו שמר את הדבר" - ממתין ומצפה מתי יבוא הדבר ויתגשמו

יודע הוא יעקב שאש התמיד לא תוכל להשתמר אם הלהבה לא תתלהב לחלום ולהגשים את האופק האלוהי החדש. האחים חפצים להחביא את יוסף - הוא לא מייצג אותנו. לזרוק אותו לבור, למכור אותו לישמעאלים.

אולם יוסף לא מפסיק לחלום ולהתמסר להגשמת החלומות, גם אם הדבר כרוך בסיכון עצמו. יוסף הוא מועט אפילו ביחס לאחיו, ואעפ"כ הוא הולך כנגד הרוב, שכן ההלכה מחייבת ללכת אחרי רוב רק במקום שיש ספק, וכאן הלא אין ספק כלל. יוסף הולך בדרכו, בדרך האמת האלוקית, גם כנגד המציאות המתנגדת והמנסה להורידו מחלומות ודבריו.

כן גם בימי החשמונאים. מתתיהו לא העמיד עצמו למשאל, ולא בדק אם דעתו היא דעת הרוב. הוא קורא את הקריאה "**מי לה' אלי**" בקנאתו לעם המועט המכיל את המרובה - "איספו לי חסידי כרתי בריתי עלי זבח". הוא מכיר באמת שבדרכו ויודע שעליו ללכת בה גם כנגד הרוב והמציאות.

יוסף, חלילה, לא עומד להלחם באחיו - אדרבא: "את אחי אני מבקש". אולם, דבר אינו מונע ממנו להמשיך בדרכו עד שאחיו יוכלו להכירו בגדולתו, ומתוך כל בגדולתם הם. על פי תורתו של יוסף- די בפח שמן אחד קטן - בתנאי שהוא זך וטהור, כדי להמשיך אור על פני הטבע כולו. אותו השמן האידאולוגי שאינו מושפע מחשבונות הזמן הצרים, מסקרים ופחדים הוא שעומד להדליק באור יקרות גם את שבעת הקנים הנוספים, המיוחסים לטבע המתנגד כלפי חוץ להארה האלוקית, ולהמשיך את האורה עד הגאולה השלמה במהרה בימינו.

שנזכה לספוג את הלהבה של יוסף והעוצמה המתפרצת ממנה! נערך על פי שיחה של הרב יוסי שטרן צבי יהודה , כולל קהילתי "עולמות" שהם.

עדכון מלשכת הרבנות בנוגע לכשרות הסופגניות

לקראת חג חנוכה הבא עלינו לטובה, החלו בחנויות לספק לציבור סופגניות מסוגים שונים. כיוון שקיימים הבדלים בין החנויות לגבי כשרותן של הסופגניות, אנו מבקשים לידע את הציבור בדבר ההבדלים :

> מרכולים (שופרסל שבמרכז המסחרי והשני שברחוב תרשיש והויקטורי) - כל הסופגניות פרווה. מאפיית דני - יש סופגניות פרווה ויש סופגניות חלביות- יש לשים לב להפרדה ולשילוט.

> > טאבון- כל הסופגניות פרווה.

רולדין - כל הסופגניות הינן חלביות לגמרי.

רוקוקו - למרות שכל החנות בחזקת חלבי ויש סופגניות חלביות, קיימות גם סופגניות פרווה - יש לשים לב להפרדה ולשילוט. **מאפיית אריאל** - יש סופגניות פרווה ויש סופגניות חלביות- יש לשים לב להפרדה ולשילוט.

יש לציין שכרגע קיים שילוט ליד הסופגניות, ובו כתוב האם הסופגניות חלביות או פרווה. אולם מטבע הדברים, עלול השילוט לרדת במהלך הזמן. על כן במידה ומישהו רואה שאכן השילוט חסר, ראוי שיסב (בעדינות ובדרך ארץ כמובן) את תשומת לב עובדי המקום לעניין, כדי שהשילוט יוצב מחדש.

לשאלות נוספות - ניתן לפנות תמיד למשגיח של החנות.

בברכה

לשכת הרבנות

משולחנו של הרב / הלכות תוכה

השבוע נדליק נר ראשון של חנוכה ביום ראשון בערב. מובא להלן תקציר הלכות החג:

<u>מנהגי החג:</u>

מעיקר הדין מותרים ימי החנוכה במלאכה, אבל נהגו הנשים שלא לעשות מלאכה בעת שהנרות דולקים. מנהג זה נוהג ביחס לזמן ההדלקה המינימאלי שהוא כחצי שעה. אין חיוב לערוך סעודה, אבל נהגו להרבות קצת בסעודה ולומר בהם זמירות ותשבחות. יש הנוהגים לאכול מאכלי גבינה וחלב בימים אלו.

מצות הדלקת הנר:

מעיקר הדין צריך להדליק בכל בית נר אחד לכל משפחה, אולם נהגו להדר במצווה זו. אצל יוצאי ספרד, בעל הבית מוסיף כל יום נר עד שמגיע לשמונה נרות ביום השמיני. ובקהילות אשכנז נהגו שכל אחד מבני הבית מדליק. למנהג זה גם בנות צריכות להדליק, שהרי אף הן היו באותו הנס, אמנם נשים נשואות רשאיות לסמוך על הדלקת בעליהן בשל הסברא שאשתו של אדם כגופו. (מ"ב סי' תרעא ס"ק ט'). במקרה שאין אפשרות להדליק נרות לכל בני הבית, עדיף שראש הבית ידליק לפי מספר הימים ולא שידליק כל אחד נר אחד. לכתחילה יש להעמיד את הנרות בגובה שווה. האשכנזים נהגו להקפיד שהחנוכייה תהיה בצורת שורה ישרה.

מקום ההדלקה:

בזמן התלמוד היה מקובל להניח הנרות בפתח הסמוך לרשות הרבים. אך מאז הגלויות הרבות שפקדו אותנו עת לחצו אותנו הגויים, נהגו להדליק בתוך הבית מפני הסכנה. בזמננו, מאז חזרנו לארצנו, יש שביקשו להחזיר את הדין למקומו וממילא להדליק בחוץ, אבל רוב הצבור נוהג להדליק בתוך ביתו, או בפתח הבית, או בחלון הפתוח לרשות הרבים.

מעיקר הדין יש להדליק את הנרות עד לגובה של תשעה וחצי מטר (כ' אמות) מעל קרקע הרשות שאליה מופנים הנרות. על כן, הגרים בקומות גבוהות ידליקו בפתח ביתם או על אדן החלון, במידה והוא פונה לחלונות אחרים שנמצאים באותו גובה.

למרות שמעיקר הדין היה צריך להדליק נרות בגובה שבין שלשה לעשרה טפחים (בין 24 ל-80 ס"מ) לא נהגו להקפיד בזה, כיון שעיקר הטעם להלכה זו הוא שיהיה ניכר שלא מדליק לצורכו, ואצלנו ניכר מעצם העובדה שמשתמש בנר ולא בחשמל וכן בגלל הסכנה לילדים שעלולים להפוך את הנרות. גם במישור המעשי, מי שמדליק ליד החלון לא יוכל להראות את הנרות כלפי חוץ, אם לא יגביה אותם מעל השיעור הזה.

ומן ההדלקה:

בגמרא נאמר שזמן ההדלקה הוא העת שקיעת החמה, ונחלקו הפוסקים אם הכוונה לשקיעה ממש או לזמן צאת הכוכבים. למעשה כתבו הפוסקים הספרדים, שיש להתפלל ערבית מיד לאחר השקיעה, כדי שיהיו בביתם בעת צאת הכוכבים. האשכנזים חלוקים במנהגם - יש המדליקים מיד לאחר השקיעה, ויש לאחר צאת הכוכבים לפני ערבית, ויש נוהגים להדליק לאחר תפילת ערבית אותה התפללו עם צאת הכוכבים. אצלנו, שרבים המתפללים ערבית בשעה מאוחרת, ידליקו נרות מוקדם ככל האפשר לפני תפילת ערבית.

לכתחילה יש להזדרז ולהדליק סמוך ככל האפשר לצאת הכוכבים עד חצי שעה לאחריה, ומי שלא יכול להספיק, יכול להדליק כל עוד יש פרסום נס כלפי מישהו. אם הוא מדליק בפתח סמוך לרחוב אז יכול להדליק עד שעה שבני אדם מסתובבים ברחובות, אבל אם עיקר מצוותו היא כלפי פנים, לכן לכתחילה יש לדאוג שבני הבית יהיו ערים. אמנם בדיעבד, אם הגיע בשעה מאוחרת וכל בני הבית ישנים וקשה להעירם, יכול להדליק, ולפי חלק מהפוסקים אפילו בברכה. במקרה שהאב או האם לא נמצאים בזמן ההדלקה והם אמורים להגיע בזמן סביר, ראוי להמתין להם עד שיגיעו על-מנת שההדלקה תיעשה במעמד המשפחה כולה. אמנם אין לעסוק במלאכה משמעותית לפני ההדלקה ועד ההדלקה בפועל, כיון שחובת ההדלקה חלה עליהם, ובשעת הצורך יש להקל. כמו כן, אין לקיים סעודות קבע לפני ההדלקה.

במקום שלא יוכל להדליק בזמן הראוי לכתחילה, נחלקו הפוסקים אם עדיף להדליק אחרי פלג המנחה או אחרי שכבר כלתה רגל מן השוק. אבל אם ידליק בזמן שכולם ערים, עדיף להמתין אפילו אחרי שכלתה רגל מן השוק.

משהגיע זמן הדלקת הנר אין לעסוק בדברים אחרים, וזה כולל לימוד תורה ואכילה וכו'. אמנם לגבי שיעורים קבועים שיש חשש שלא יחזרו הלומדים לשיעורם, כתב הגר"ע יוסף וכן הגר"ש ישראלי שאפשר לקיימם, ובלבד שיספיקו להדליק הנרות לפני שתכלה רגל מן השוק. (לפחות עד השעה 02:-00

לצד השמחה הגדולה בחג החנוכה, הוא חג האור, יש להזהיר את כולם מפני חנוכיות הדולקות באופן שמגע לא זהיר אתם יכול לגרום לנזקים בלתי הפיכים. כמו"כ, כדאי למנוע משחקים מסוכנים בזיקוקים או בדברים דליקים אחרים שכבר גרמו לכוויות בעירנו ובמקומות אחרים.

<u>הלכות הדלקה במוצאי שבת:</u>

במוצאי שבת מדליקים בבית הכנסת נרות חנוכה, קודם לנר הבדלה. בהדלקה בבית ישנם חילוקי מנהגים, הרמ"א כתב להדליק נר חנוכה ואח"כ לעשות הבדלה, אבל רוב הפוסקים כתבו להבדיל ואח"כ להדליק נר חנוכה. על-כן, כל אחד יעשה כמנהגו. מי שהדליק בבית הכנסת לא יברך אח"כ ברכת "שהחיינו" בהדליקו בביתו.

הנוסעים לקרובים לשבת וחוזרים במוצאי שבת – עקרונית, אדם צריך להדליק בביתו ומי שמתעתד לחזור בלילה, ידליק בביתו כשחוזר. אמנם יש שכתבו שאם היה במקום כל השבת, הרי הוא הופך להיות ביתו ולכן יכול להדליק שם. הדברים אמורים לכל הפחות למי שמתכוון להישאר במשך זמן רב במוצאי שבת באותו בית ואפשר שגם יסעד שם, שאז הוא יכול לסמוך על דעה זו. לכתחילה, ודאי ראוי להזדרז להגיע הביתה כמה שיותר מוקדם, כדי להדליק בביתו ממש. מי שמתכוון לנסוע מביתו במוצ"ש לטיול וללון במקום אחר, ידליק בביתו בברכה.

רבים הנוסעים מביתם במוצ"ש וחוששים להשאיר את הנרות דלוקים. עקרונית, ניתן לכבות את הנרות אחרי חצי שעה, אולם כיון שנהגו להשאירם דלוקים, אזי צריך לעשות התנאה מפורשת לפני ההדלקה, שכוונתו לכבותם אחרי חצי שעה.

הלכות הדלקת נרות בערב שבת:

בערב שבת נהוג להתפלל מנחה קודם הדלקת הנרות. אמנם אם אין אפשרות לקיים מניין לפני ההדלקה, אז עדיף להתפלל בציבור אחרי ההדלקה.

מדליקים את נר החנוכה ואח"כ את נר שבת. אולם אם גבר הדליק בטעות נר שבת קודם לנר חנוכה, יכול להדליק אח"כ נר חנוכה, אישה שהדליקה נר שבת וחייבת בנר חנוכה, לא תדליק בעצמה אלא תבקש מאחר שידליק עבורה. (כ"ז למנהג האשכנזים שאישה מקבלת שבת בהדלקת הנרות של השבת, אבל לדעת הספרדים יש מקום להקל שהיא עצמה תוכל להדליק נר חנוכה אח"כ).

משתדלים להדליק את נר החנוכה סמוך למועד הדלקת נרות השבת, אבל מי שרוצה יכול להקדים מזמן פלג המנחה שהוא בערך 15:35.

- יש לדאוג שהנרות או השמן יספיק לדלוק עד חצי שעה אחרי צאת הכוכבים, ולכן הנרות חייבים להיות ארוכים מהמרגיל.
  - יש לשים את הנרות במקום שדלת הנפתחת בסמיכות לא תגרום לכיבוי הנר.

לכתחילה, רצוי שהדלקת הנרות בבית הכנסת תיעשה כאשר יש מנין, אולם אם רואים שהשקיעה מתקרבת אזי ידליקו גם ללא מניין. גם מי שהדליק בביתו, יכול לברך שוב בבית הכנסת את שלש הברכות כולל ברכת "שהחיינו". ויש שהורו שלא לברך ברכת "שהחיינו", (כף החיים) והמנהג לברך.

שבת שלום, הרב דוד סתיו

חידון עפ"י הא'-ב' לפרשת וישב

נכתב ע"י זיוה מונסנגו

- מ. משכו את יוסף מהבור ומכרו אותו לישמעאלים.
- נ. בליטה המופיעה על צמח ומתפתחת לעלה או לפרח.
  - ס. תיק נשיאה בחלומו של שר האופים.
    - ע. בהמה בפרשה.
    - פ. מחפצי העירבון שנתן יהודה לתמר.
      - צ. בגד בו התכסתה תמר.
- ק. בפרשה: אשת פוטיפר הרימה אותו. ובהפטרה הכפיר נותנו.
  - ר. קרע בגדיו כשלא ראה את יוסף בבור.
    - ש. כד נקרא האיש הכנעני.
      - ת. כלתו של יהודה.

- א. צרור שיבולים.
- ב. לשם הושלך יוסף.
- ג. אשכולותיה ענבים.
- ד. המקום בו מוצא יוסף את אחיו.
- ה. תשובת יוסף לאביו על שליחותו לראות את שלום אחיו.
  - ו. כך פותחת פרשת העקידה. ופרשתנו פעמים מופיעה.
    - ז. התאום עם שַנִי על ידו.
      - ח. רעו של יהודה.
  - ט. השלימו : ייוַיַּכִּירָהּ וַיּאֹמֶר כְּתֹנֶת בְּנִי חַיָּה רָעָה אֲכָלָתְהוּ
    - ... ___ יוֹסֵף״.
    - י. ביום זה עשה פרעה משתה.
      - כ. הבגד שעשה יעקב ליוסף.
    - ל. שם של עשב בפרשה. (רשייי לז. כה)

שיעור לנשים

יתקיים אי"ה בשבת פרשת "וישב" בבית משפחת אייאש, המכבים 100 א', דירה 5, בשעה 15:30

EDMOND J. SAFRA

חברים יקרים, שלום וברכה!

כמנהגינו מידי שנה, נתאסף בע"ה שוב כדי לכבד את זכרו של מר רפאל אדמון עזרא ספרא בן אסתר ז"ל על ידי תפילה ולימוד.

.2018 בדצמבר 2018 תשע"ט - 2 בדצמבר 2018.

אנא הצטרפו אלינו ביום זה של זיכרון על ידי קיום תפילות והקדשת הלימוד לזכרו של המנוח

רפאל אדמון עזרא ספרא בן אסתר ז"ל.

אנו תקווה שאזכרה זו תיתן לנו את ההזדמנות להיות שותפים בדרכו המיוחדת של מר אדמונד ספרא באהבתו לתורה ובהקדשת חייו לתורה, ללומדיה ולעזרה ולדאגה לצרכי הקהילות היהודיות ברחבי העולם.

בברכת חנוכה שמח, קרן אדמונד י' ספרא

> אני מבקש מכל בתי הכנסת במרכז ספרא להוסיף תפילת אל מלא רחמים או תפילת אשכבה לזכרו בקריאת התורה של תפילת מנחה.

הלימוד בבית המדרש הקהילתי ובכל בתי הכנסת במרכז ספרא ביום ראשון הקרוב יוקדש לעילוי נשמתו.

הרב דוד סתיו